

Enligt sändlista

Fastställande av bevarandeplan för Natura 2000-området Ågelsjön SE0230363

Bakgrund

Länstyrelsen Östergötland har ansvar för att ta fram bevarandeplaner för Natura 2000-områden i länet. Bevarandeplanerna för Natura 2000-områdena utgör en fastställd planering men är inte beslutsdokument.

Länstyrelserna har fått ett regeringsuppdrag som handlar om att genomföra en översyn av bevarandeplanerna för de Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraft (M2019/01769). Inom ramen för översynen ska bevarandeplanerna vid behov utvecklas och förtydligas avseende vilka förutsättningar och åtgärder som behövs för att uppnå bevarandemålen.

Ärendets handläggning

Bevarandeplanen för Natura 2000-området Ågelsjön är en av bevarandeplanerna som har bedömts beröras av den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraft. Bevarandeplanen, som ingår i skötselplanen för naturreservatet Ågelsjön, har därför setts över i enlighet med uppdraget och tillhörande vägledning.

I slutet av år 2022 har förslag till omarbetade och förtydligade bevarandemål för relevanta habitat och arter remitterats till Aurora Kraft, Skogsstyrelsen, Norrköpings kommun, Naturskyddsföreningen Norrköping, Naturskyddsföreningen Östergötland, Östergötlands ornitologiska förening samt Havs- och vattenmyndigheten. Dessa har haft tillfälle att yttra sig över innehållet.

Inkomna remissyttranden

Synpunkter har inkommit från Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Norrköping samt Östergötlands ornitologiska förening.

Sammanfattningsvis anser Havs- och vattenmyndigheten att förslaget till bevarandeplan är oklart vad gäller tillståndet för bevarandevärderna i Ågelsjön och vilka åtgärder som behövs för att nå eller bibehålla bevarandemålen. Myndigheten rekommenderar att dessa brister rättas

till i bevarandeplanen, för att bland annat tillgodose behoven under den kommande omprövningsprocessen av vattenkraften.

Skogsstyrelsen framför att då merparten av Natura 2000-området ligger inom Ågelsjöns naturreservat påverkas inte skogsbruket direkt av ändringar i bevarandeplanen. Det framgår av den fördjupade beskrivningen (bilaga 1) att åtgärder för att begränsa vattenreglering av Ågelsjön kan bli aktuella, vilket medför att vattendomar som styr vattenreglering i sjön kan behöva omprövas. Skogsstyrelsen bedömer att en förändrad vattenreglering inte kommer att medföra någon betydande påverkan på skogsbruket på angränsande fastigheter. Möjligen kan en viss påverkan ske uppströms sjön vid högt vattenstånd om möjligheten att reglera utloppet vid Hultsbruk begränsas.

Naturskyddsföreningen framför att det är oerhört viktigt att regleringarna anpassas så att de gynnar såväl fåglar som övrig fauna och flora. Därför ser föreningen positivt på förslagen i bilagan. Att ta bort vandringshinder är något Naturskyddsföreningen anser vara mycket viktigt och arbetar för. Det måste finnas effektiva passager för djur och växter mellan olika vattensystem. Föreningen anser att det är många ställen i Norrköpings kommun, där vandringshinder behöver åtgärdas.

Östergötlands ornitologiska förening framför att de har studerat remisshandlingen och inte har några förslag till ändringar av förslaget. Föreningen bedömer bevarandemål med beskrivningar som väl genomtänkta och bra, särskilt för storlom.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Länsstyrelsen har under år 2023 genomfört en inventering av storlom i Ågelsjön och de uppströms belägna sjöarna Stocksjön och Ysjön. Baserat på resultat från inventeringen har Länsstyrelsen justerat bedömningen rörande en livskraftig population från att minst 3–5 par bör häcka årligen inom Ågelsjön och uppströms belägna sjöar till att minst 6 par bör häcka. Länsstyrelsen har även exemplifierat de ekologiska behoven ”god tillgång på bytesdjur” och ”effektiva passager” så långt det varit möjligt för storlom i bilaga 1.

Dagens kunskapsläge medger inte en mer precis bedömning av tillståndet för bevarandevärdet Öppna mossar och kärr (7150) i Ågelsjön varför en sådan inte kunnat göras. Vad gäller storlom (A0022) bedöms tillståndet vara nära gynnsamt. Information om detta liksom en bedömning om Ågelsjön är ett så kallat ”skyddat område” som omfattas av punkten 1 i vattendirektivets bilaga IV har lagts till i den inledande texten i bilaga 1.

I och med detta dokument fastställs fördjupad beskrivning av de bevarandemål som berörs av vattenkraft för Natura 2000-området Ågelsjön (SE0230363) enligt bilaga 1.

Samtliga hittills fastställda bevarandeplaner finns publicerade på länsstyrelsens hemsida, [www.lansstyrelsen.se\ostergotland](http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland). Ny kunskap kan komma att innebära att vissa justeringar och uppdateringar i bevarandeplanerna kan bli aktuella även i framtiden.

De som medverkat i ärendet

Handläggare för ärendet är naturvårdshandläggare Linnea Holmstrand som varit föredragande åt enhetscheferna Marina Verbova och Niclas Bäckman.

Denna handling har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista

Aurora Kraft (anders.akerstedt@telia.com; ma.delin@telia.com; viktor.falkenstrom@sjutton34.se)

Havs- och vattenmyndigheten (havochvatten@havochvatten.se)

Skogsstyrelsen (skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se)

Norrköpings kommun (norrkoping.kommun@norrkoping.se)

Naturskyddsföreningen Norrköping (stefan.arrelid@telia.com)

Naturskyddsföreningen Östergötland (barbro.jaxon@gmail.com)

Östergötlands ornitologiska förening (kontakt@ogof.se)

Bilaga

Fördjupad beskrivning av de bevarandemål som berörs av vattenkraft i Ågelsjöns Natura 2000-område

Bilaga 1. Fördjupad beskrivning av de bevarandemål som berörs av vattenkraft

Tabellerna nedan innehåller en fördjupad beskrivning av bevarandemål för de utpekade naturtyperna och arterna inom Natura 2000-området Ågelsjön som bedömts ha en koppling till, och kunna påverkas av, vattenkraft. Den fördjupade beskrivningen har utgått från termer som relaterar till vattenförvaltningen. Dagens kunskapsläge medger inte en mer precis bedömning av tillståndet för bevarandevärdet Öppna mossar och kärr (7140) varför en sådan bedömning inte kunnat göras. Vad gäller storlom (A0022) bedöms tillståndet vara nära gynnsamt då 5 par konstaterats häcka i Ågelsjön, Stocksjön och Ysjön under år 2023. Ytterligare kunskapsunderlag i form av uppföljande inventeringar krävs dock för att göra en mer precis bedömning av tillståndet för storlom. Länsstyrelsen bedömer att Ågelsjön är ett så kallat ”skyddat område” som omfattas av punkten 1 i vattendirektivets bilaga IV, vilket innebär att bevarandet eller förbättrandet av vattnets status är en viktig faktor för områdets skydd.

	Bevarandemål	Fördjupad beskrivning
Art 1163 (Storlom)	En livskraftig population av storlom ska förekomma inom Natura 2000-området.	Enligt Länsstyrelsens bedömning bör minst 6 par häcka årligen inom Ågelsjön och uppströms belägna sjöar. Länsstyrelsens bedömning är att artens krav på livsmiljön motsvarar som lägst god ekologisk status (HVMFS 2019:25) inom berörda vattenförekomster.
	Artens boplatsmiljöer nära vattenbrynet på öar och mindre holmar i vattensystemet ska bibehållas och inte påverkas negativt av reglering av vattenståndet.	Onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, kan omintetgöra eller försena häckningen, vilket i det senare fallet ökar risken för mänsklig störning. Överdämning av boplatserna bedöms ha den största negativa påverkan på häckningen men även låga sjönivåer kan påverka negativt. Regleringen behöver anpassas så att boplatsmiljöerna i Ågelsjön och i de uppströms belägna sjöarna inte påverkas negativt. Regleringar av vattenståndet behöver därför utformas så att vattenståndsändringarna från senare delen av april till början av juli blir små (högst 5 cm ökning, högst 30 cm minskning).
	Livskraftiga stammar av bytesdjur ska finnas.	Tillgången på bytesdjur, främst fisk men även till viss del vattenlevande insekter, ska vara god. Det innebär att vattensystemet ska ha förutsättningar att förse en population av storlom på minst 6 häckande par inklusive ungar med tillräcklig föda. Vandringshinder i form av reglerdammar och själva regleringen i sig kan påverka tillgången på bytesdjur negativt. Länsstyrelsens bedömning är att bevarandemålet motsvarar god status för kvalitetsfaktorerna fisk och bottenfaunan (HVMFS 2019:25). Det ska finnas effektiva passager för djur och växter till anslutande vattensystem. Det innebär till exempel att förekommande fiskarter i vattensystemet har fria vandringsvägar. Enligt länsstyrelsens bedömning motsvarar detta god status för parametern konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag (HVMFS 2019:25) inom berörda vattenförekomster.

Sjöar inom häckningsområdet ska ha god vattenkvalitet och stort siktdjup.	Sämre vattenkvalitet, bland annat ökad grumlighet, näringsläckage och mer humusämnen i vattnet försämrar artens möjlighet till födosök. Reglering av sjöar kan ge upphov till bland annat öka erosion som leder till sämre vattenkvalitet. Länsstyrelsens bedömning är att bevarandemålet motsvarar hög status för kvalitetsfaktorerna näringsämnen och siktdjup (HVMFS 2019:25).

	Bevarandemål	Fördjupad beskrivning
Naturtyp 7140 (Öppna mossar och kärr)	Arealen av öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 0,8 hektar i Ågelsjöns Natura 2000-område.	
	Naturliga hydrologiska processer i mark och i sjön ska påverka våtmarkens dynamik och struktur.	Våtmarken ska återkommande översvämmas och torka ut, vilket skapar störning som gynnar biologisk mångfald. Länsstyrelsens bedömning är att hela våtmarken behöver översvämmas tillräckligt mycket under vegetationsperioden för att bevara naturtypens öppenhet och hålla undan föryngring av gran samt upprätthålla den störning som behövs för att bevara våtmarkens biologiska mångfald.
	Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom grupperna kärlväxter och mossor.	Artsammansättningen ska inte påverkas av igenväxning som en följd av regleringen av sjönivån. Länsstyrelsens bedömning är att goda livsmiljöer är beroende av att parametern vattenståndsvariationer i sjöar som lägst uppnår god status (HVMFS 2019:25).